

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τεύχος 13/1
Σεπτέμβριος
2013

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οικονομική κρίση έχει αναδείξει τη σημασία της αύξησης της παραγωγικότητας για να βελτιώσει η οικονομία την ανταγωνιστικότητα και τις προοπτικές ανάπτυξής της. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) έχει αναλύσει την πορεία της παραγωγικότητας της Κυπριακής οικονομίας συνολικά και κατά τομέα την περίοδο πριν την οικονομική κρίση, προκειμένου να διαφανεί ο ρόλος του κόστους της εργασίας στη διάρκεια της περιόδου αυτής. Επίσης, η πορεία της παραγωγικότητας συγκρίνεται με αυτή των χωρών της Ευρωζώνης για να εκτιμηθεί πόσο διαφοροποιήθηκε η ανταγωνιστικότητα της Κυπριακής οικονομίας κατά την ίδια περίοδο.

Η μελέτη του ΚΟΕ δείχνει ότι το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος την περίοδο 2002-2010 ήταν υψηλό σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωζώνης, με αποτέλεσμα η Κύπρος να γίνει λιγότερο ανταγωνιστική σε σχέση με σημαντικούς εμπορικούς εταίρους της. Αυτό συνέβη παρά την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά μέσο όρο 1,7% την περίοδο 2002-2007 και 0.9% την περίοδο 2008-2010, και παρά την αύξηση της προσφοράς εργασίας από τη ροή ξένων εργατών (κυρίως από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης) μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάιο του 2004.

Όσον αφορά επιμέρους τομείς της οικονομίας τα αποτελέσματα της έρευνας του ΚΟΕ δείχνουν ότι στις 'Κατασκευές', 'Μεταφορές', 'Χρηματοοικονομικά & Ασφάλιση' και 'Υγεία' το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξήθηκε λιγότερο από ότι στους αντίστοιχους τομείς άλλων χωρών της Ευρωζώνης. Στη βάση αυτού του αποτελέσματος μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα, τουλάχιστον όσο αφορά το κόστος της εργασίας, ότι οι εν λόγω τομείς βελτίωσαν την ανταγωνιστικότητά τους στην Ευρωζώνη. Το αντίθετο φαίνεται να ισχύει για τους τομείς 'Μεταποίηση', 'Ξενοδοχεία & Εστιατόρια', 'Ηλεκτρισμός, Υγραέριο & Νερό' και 'Εκπαίδευση', των οποίων το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξήθηκε περισσότερο από ότι στους αντίστοιχους τομείς άλλων χωρών της Ευρωζώνης. Ωστόσο, ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα της έρευνας κάποιος δεν πρέπει να παραγνωρίσει τις δυσκολίες στη μέτρηση του προϊόντος, ιδιαίτερα σε τομείς παραγωγής υπηρεσιών (π.χ. τράπεζες). Με άλλα απλά λόγια, οι καλές επιδόσεις του χρηματοοικονομικού τομέα λίγο πριν την κατάρρευση του δυνατόν να αντανakλούν στην εντυπωσιακή αλλά - όπως αποδείχτηκε εκ των υστέρων - χωρίς 'αντίκρισμα' επέκτασή του.

Παρά τη σημασία που αποδίδεται στη βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας για έξοδο της Κύπρου από την οικονομική κρίση, συχνά οι έννοιες αυτές δεν φαίνεται να γίνονται επαρκώς κατανοητές στις δημόσιες συζητήσεις. Ακόμη πιο συχνά δεν φαίνεται να γίνεται κατανοητό τι χρειάζεται να γίνει για να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Για παράδειγμα, οι συζητήσεις αυτές, κατά κανόνα, επικεντρώνονται σε μερικούς υψηλόμισθους υπαλλήλους (κυρίως στο δημόσιο τομέα) αγνοώντας το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός απασχολούμενων σε μεσαίες και χαμηλές κλίμακες αμειβεται περισσότερο από την προστιθέμενη αξία της εργασίας του. Επειδή αυτοί οι εργαζόμενοι αποτελούν το μεγάλο όγκο απασχόλησης, δεν είναι δυνατόν να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας χωρίς να αυξηθεί η παραγωγικότητα τους. Η σπατάλη από την πληρωμή αμοιβών υψηλότερων από την αξία του προϊόντος που παράγεται, ακόμη και κατά μέσο όρο, ίσως είναι μεγαλύτερη ανάμεσα στους χαμηλόμισθους παρά τους υψηλόμισθους υπαλλήλους.

Συμπερασματικά, για πολλά χρόνια οι εργαζόμενοι στο δημόσιο, αλλά και σε ορισμένους κλάδους του ιδιωτικού τομέα, απολάμβαναν μισθούς και άλλα ωφελήματα πέραν του προϊόντος της εργασίας τους. Αυτό ήταν κυρίως αποτέλεσμα της επιρροής των εργατικών συνδικάτων και άλλων οργανωμένων κοινωνικών ομάδων, με τις εκάστοτε κυβερνήσεις να παίρνουν αποφάσεις στη βάση πολιτικής παρά οικονομικής λογικής. Ριζικές και άμεσες μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες ώστε, χωρίς να παραβλέπονται οι δυσκολίες στη μέτρηση του προϊόντος που αναφέρονται πιο πάνω, οι αμοιβές να αντιστοιχούν στην αξία του προϊόντος για όλους τους εργαζόμενους, από την πρώτη μέχρι την τελευταία μισθολογική κλίμακα. Με αυτό τον τρόπο, καθώς και με οργανωτικές και άλλες βελτιώσεις του δημόσιου τομέα ώστε να αυξηθεί η 'ολική' παραγωγικότητά του, θα διορθωθούν στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και θα αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα της Κυπριακής οικονομίας, που είναι προαπαιτούμενο για έξοδο από την κρίση.

